

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลและ

อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

องค์การบริหารส่วนตำบลและ

ความเป็นมาของตำบลและ

ชาวไทยลื้อ - ชาวจีนฮ้อ มีภูมิลำเนาอยู่ที่สิบสองปันนา มณฑลยูนนานประเทศจีน ได้อพยพพากันล่องมาตามลำน้ำโขงและได้มาตั้งถิ่นฐานทำมาหากินอยู่ที่ ภูนางยอง (ภูนางยอง เป็นภูเขาที่มีลักษณะภูมิประเทศสวยงามเหมือนได้รับการตกแต่ง) ซึ่งอยู่ระหว่างเมืองหงสา แขวงไชยบุรี ประเทศลาวกับจังหวัดน่าน ภูนางยอง มีบริเวณพื้นที่กว้างมาที่บ้านปางแก หมู่ ๗ ตำบลทุ่งช้าง อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน บริเวณภูนางยองนั้นจะมีพืชพันธุ์ ต้นไม้หลากหลายชนิด มีพันธุ์ไม้ชนิดหนึ่งซึ่งมีเป็นจำนวนมาก เป็นเครือเถาวัลย์มีฝักยาวชื่อ มาแล๊ะ (ภาคกลางเรียกซาบ้า เมืองน่านเรียก ม่าบ้า) มาแล๊ะ มีลักษณะลำต้นเป็นเครือเถาวัลย์พันเลื้อยไปตามต้นไม้ต่างๆ ไปเครือมาแล๊ะที่ถูกตัดเอาฝักมาใช้แล้วบางส่วนก็ถูกน้ำพัดพาไปตามลำน้ำ ชาวบ้านจึงเรียกลำน้ำสายนี้ว่า ลำน้ำแล๊ะ หรือแม่น้ำแล๊ะ ต่อมาภาษาเรียกเปลี่ยนไปจากแม่น้ำแล๊ะเป็น แม่น้ำและ ต่อมาจึงเป็นชื่อตำบลมาจวบจนวันนี้ การตั้งถิ่นฐานและการทำมาหากินของพวกไทลื้อและจีนฮ้อเป็นเวลานานเท่าใดไม่ปรากฏ แต่มีคนบางกลุ่มย้ายถิ่นฐานออกจากภูนางยอง มาตามลำน้ำและมาสร้างบ้านเรือนและสร้างวัดชื่อ วัดก้อมก่อ (ปัจจุบันเป็นวัดร้างอยู่ห่างจากวัดทุ่งผึ้งประมาณ ๑ กิโลเมตร) ต่อมาเมื่อมีการขยายที่ทำมาหากินมากขึ้น ประชากรมากขึ้น ได้พากันแยกย้ายออกจากบ้านก้อมก่อ ไปอยู่ที่ใหม่และตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านเฟือยลุง (เฟือย เป็นชื่อหัวหน้ากลุ่มที่ทุกคนยกย่องให้เป็นผู้นำ / คำว่าเฟือย เป็นชื่อต้นไม้ที่มีขนาดลำต้นสูงใหญ่มีกิ่งก้านสาขาแผ่ปกคลุมกระจายรอบต้น) และบางกลุ่มไปรวมกับหมู่บ้านอื่นอีกหลายหมู่บ้านในพื้นที่จังหวัดน่าน บ้านเฟือยลุงเมื่อเริ่มต้นมีทั้งหมด ๖ ครัวเรือน สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ เหมาะแก่การเพาะปลูก มีแม่น้ำและไหลผ่าน จึงมีคนอพยพมาทำกินมากขึ้น ต่อมามีการแบ่งแยกหมู่บ้านเป็นอีกหลายหมู่บ้านมีการตั้งตำบลขึ้นชื่อว่า ตำบลและ (ตามชื่อแม่น้ำ)

มีผู้นำการปกครองตำบลในตำแหน่งกำนันดังนี้

๑. ท้าวแสนคำลือ
๒. ขุนและนราลักษณ์
๓. กำนันใจ หน่อทอง
๔. กำนันปารมี หน่อทอง
๕. กำนันชื่น โทบุรินทร์
๖. กำนันปารมี หน่อทอง (สมัยที่ ๒)
๗. กำนันบุญเสริม วิเศษวัชร
๘. กำนันสงัด ทิพย์ศักดิ์
๙. กำนันสุรินทร์ นายมอญ
๑๐. กำนันจิตร เสียงกอง
๑๑. กำนันสง่า ปันนิตามัย
๑๒. กำนันจันต๊ะ ศรีเตโช
๑๓. กำนันสมคิด เสียงกอง

ข้อมูลทั่วไป

๑. ที่ตั้ง ตามเอกสารแผนที่โดยสังเขป (ตามแผนที่ท้ายบท)
๒. เนื้อที่ ตำบลและมีเนื้อที่ประมาณ ๒๒๕.๔๑ ตร.กม. หรือประมาณ ๑๔๐,๘๘๑.๒๕ ไร่
๓. ภูมิประเทศ โดยทั่วไปส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงมีที่ทำกินเป็นที่ราบตามหุบเขาและเชิงเขา มีแม่น้ำน่านเป็นแม่น้ำสายหลัก มีที่ลุ่มแม่น้ำน่านเป็นพื้นที่ทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์
๔. ภูมิอากาศ สามารถแบ่งฤดูกาลออกเป็น ๓ ฤดู ดังนี้

- ๑) ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงราวปลายเดือนตุลาคม โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดผ่านทะเลและมหาสมุทร เป็นลมที่มีความชื้นสูง ทำให้ฝนตกชุก
- ๒) ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่ประมาณเดือนพฤศจิกายน ถึงราวปลายเดือนกุมภาพันธ์ โดยได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดพามาจากประเทศจีน นำเอาอากาศหนาวเย็นเข้ามาปกคลุม
- ๓) ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ประมาณเดือนมีนาคมถึงราวปลายเดือนเมษายน ในช่วงนี้จะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ จะมีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไปและมีฟ้าหลัวเกือบทุกวัน

๕. ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวน ๑๓ หมู่บ้าน

- หมู่ที่ ๑ บ้านทุ่งอ้าว พื้นที่ ๒๔.๒๕ ตร. กม. ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๒ อยู่ห่างจาก อ. ทุ่งช้าง ๖ กม.
- หมู่ที่ ๒ บ้านศาลา พื้นที่ ๑๕.๒๑ ตร. กม. ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๒ อยู่ห่างจาก อ. ทุ่งช้าง ๕ กม.
- หมู่ที่ ๓ บ้านดอนชัย พื้นที่ ๑๓.๘๒ ตร.กม. ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๒ อยู่ห่างจาก อ. ทุ่งช้าง ๓.๕ กม.
- หมู่ที่ ๔ บ้านเวียงสอง พื้นที่ ๑๒.๙๑ ตร. กม. ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๒ อยู่ห่างจาก อ. ทุ่งช้าง ๔ กม.
- หมู่ที่ ๕ บ้านสันกลาง พื้นที่ ๒๗.๗๙ ตร. กม. ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๒ อยู่ห่างจาก อ. ทุ่งช้าง ๓ กม.
- หมู่ที่ ๗ บ้านวังผา พื้นที่ ๑๔.๗๓ ตร. กม. ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๒ อยู่ห่างจาก อ. ทุ่งช้าง ๖ กม.
- หมู่ที่ ๘ บ้านน้ำสอเดเก่า พื้นที่ ๙.๐๖ ตร. กม. ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๒ อยู่ห่างจาก อ. ทุ่งช้าง ๙ กม.
- หมู่ที่ ๙ บ้านเพ็ญลุง พื้นที่ ๓๘.๖๒ ตร. กม. ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๒ อยู่ห่างจาก อ. ทุ่งช้าง ๒ กม.
- หมู่ที่ ๑๐ บ้านน้ำเพาะ พื้นที่ ๑๑.๓๒ ตร. กม. ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ อยู่ห่างจาก อ. ทุ่งช้าง ๙ กม.
- หมู่ที่ ๑๑ บ้านป่าเต้า พื้นที่ ๑๐.๑๔ ตร. กม. ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ อยู่ห่างจาก อ. ทุ่งช้าง ๓ กม.
- หมู่ที่ ๑๒ บ้านน้ำสอเดใหม่ พื้นที่ ๑๕.๙๕ ตร. กม. ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ อยู่ห่างจาก อ. ทุ่งช้าง ๙ กม.
- หมู่ที่ ๑๓ บ้านดวงคำ พื้นที่ ๑๖.๘๗ ตร. กม. ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ อยู่ห่างจาก อ. ทุ่งช้าง ๔ กม.
- หมู่ที่ ๑๔ บ้านประดู่ พื้นที่ ๒๘.๕๖ ตร. กม. ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๖ อยู่ห่างจาก อ. ทุ่งช้าง ๔ กม.

- จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและเต็มทั้งหมู่บ้านมีจำนวน ๑๐ หมู่บ้าน คือหมู่ที่ ๑, ๒, ๔, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔
- จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและไม่เต็มบางส่วนมีจำนวน ๓ หมู่บ้าน คือหมู่ที่ ๓, ๕, ๙

๖. ท้องถิ่นอื่นในตำบล (แสดงจำนวนเทศบาลและสุขาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล)

- จำนวนเทศบาล ๑ แห่ง
- จำนวนองค์การบริหารส่วนตำบล - แห่ง

๗. ประชากร จำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและ (สำรวจเมื่อเดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓)
มีประชากรทั้งหมด ๓,๕๓๕ คน แยกเป็นชาย ๑,๗๓๕ คน หญิง ๑,๘๐๐ คน

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ที่	ชื่อภูมิปัญญา	ความชำนาญ	สถานที่ตั้ง
๑.	นายสุชาติ จันตะยอด	ดนตรีไทย สะล้อ ซอด้วง	บ้านเลขที่ ๑๐๑ หมู่ ๙ บ้านเพ็ญลุง ตำบล และ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐
๒.	นายเหรียญ วิไล	เขียนภาษาล้านนา คำ	บ้านเลขที่ ๘๐ หมู่ ๒ บ้านเพ็ญลุง ตำบลและ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐
๓.	นายบุญส่ง จันตะยอด	บายศรีสู่ขวัญ จักสาน	บ้านเลขที่ ๑๑๖/๙ หมู่ ๕ บ้านเพ็ญลุง ตำบล และ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐
๔.	นายทวน บุญเลี้ยง	บ้องไฟพะเนียง	บ้านเลขที่ ๑๗ หมู่ ๕ บ้านสันกลาง ตำบลและ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐
๕.	นายไสว วงศ์วาท	ช่างตีเหล็ก ตีมีด	บ้านเลขที่ ๕๑ บ้านทุ่งอ้าว ตำบลและ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐
๖.	นายการินทร์ สีนสกุลวิวัฒน์	ดนตรีไทย	บ้านเลขที่ ๑๙ หมู่ ๓ บ้านดอนชัย ตำบลและ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐
๗.	นายจรัญ ส่องสี	อ่านเขียนภาษาล้านนา คำเมือง	บ้านเลขที่ ๑๐๒ หมู่ ๒ บ้านทุ่งช้าง ตำบลและ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐
๘.	นางจันทร์เพ็ญ กองประเสริฐ	ทอผ้าลายน้ำไหล	บ้านเลขที่ ๑ หมู่ ๑๔ บ้านประดู่ ตำบลและ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐
๙.	นางนวล แสนใหญ่	ด้านจักสาน	บ้านเลขที่ ๓๐ หมู่ ๖ บ้านมอญ ตำบลและ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐
๑๐.	นางเจย ศาลาคาม	จ้อย ซอ คำ	บ้านเลขที่ ๘ หมู่ ๕ บ้านสันกลาง ตำบล และ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐
๑๑.	นายปัน โทปุรินทร์	การทำไม้กวาด และการจักสาน	บ้านเลขที่ ๓๘ หมู่ ๙ บ้านเพ็ญลุง ตำบลและ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐
๑๒.	นางบัว โทปุรินทร์	เครื่องบายศรีสู่ขวัญ เครื่อง ประกอบและพิธีทางศาสนา	บ้านเลขที่ ๒๗ หมู่ ๙ บ้านเพ็ญลุง ตำบล และ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐
๑๓.	นายดำ โทปุรินทร์	หมอสู่ขวัญ	บ้านเลขที่ ๑๗ หมู่ ๙ บ้านเพ็ญลุง ตำบลและ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐
๑๔.	นางจันเป็ง กำคำ	จ้อย ซอ คำ	บ้านเลขที่ ๓๐ หมู่ ๙ บ้านเพ็ญลุง ตำบลและ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐
๑๕.	นายบุญถึง จิตรแข็ง	การแกะสลักไม้	บ้านเลขที่ ๑๘ หมู่ ๑ บ้านทุ่งอ้าว ตำบลและ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐
๑๖.	นางเพชรฯ เสี่ยงกอง	จ้อย ซอ คำ	บ้านเลขที่ ๓๐ หมู่ ๑๔ บ้านเพ็ญลุง ตำบลและ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐

๑๗.	นายสถิตย์ ต้นชูชีพ	ทำการเกษตรแบบพอเพียง	หมู่ ๗ บ้านวังผา ตำบลและ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐
๑๘.	นายปาน เป่าป่า	วิถีชาวบ้าน (ประเพณีกินโสด)	หมู่ ๑๒ บ้านน้ำสอ ตำบลและ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ๕๕๑๓๐

ตัวอย่างภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจักสาน

การตีมีด

การสานตะกร้า

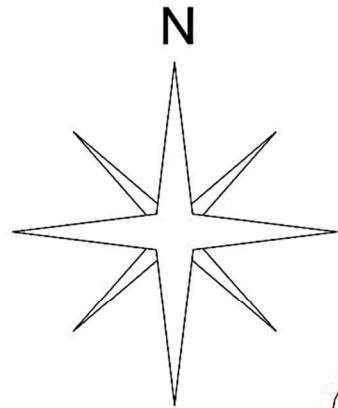

การจ๊อย ซอ

ด้านการเกษตร (ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง)

แผนที่เส้นทางภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลและ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

